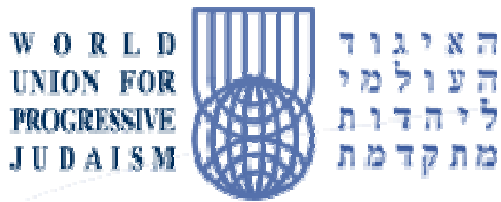

5776

Torah from Around the World

To be is to stand for / 'Zijn' is 'trouw blijven' – Rabbi Abraham Joshua Heschel

(Uit: I asked for Wonder. A Spiritual anthology; Abraham Joshua Heschel)

Sjabbat 20 augustus 2016 / 16 av, Wa'etchanan, Dewariem/Deuteronomium 3:23 - 7:11

Tanach: blz. 357 - 366

Haftara: Jesjaja 40:1 - 26

Tanach: blz. 865 - 867

Commentaar: Ilan Goldman werd geboren en groeide op in Netanja, Israël. Hij is de Europese vertegenwoordiger van het Programma voor Buitenlandse Studenten van Yeshivat Ma'alot, de jesjewa waarvan hij zijn semicha (rabbijnenbevoegdheid) kreeg.

Vertaler: Frits Pront

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Nood kan tot iets goeds leiden

„Ki mie goj gadol asjer lo elohiem k'roviem elav - Want welk volk, hoe groot ook, heeft goden zo dichtbij als wij de Eeuwige?” (Devariem/Deuteronomium 4:7)

De Midrasj (rabbijnse gelijkenis) over deze pasoek (vers) leert ons een les door te verwijzen naar een andere pasoek in psalm 20: „Ja'ancha haSjem bejom tsara - moge HaSjem u antwoorden in dagen van nood.” De Midrasj geeft een symbolische voorstelling van een vrouw die aan het bevallen is en hevige pijn heeft. Om haar te bemoedigen wordt haar verteld dat Hij die haar moeder terzijde stond toen zij van haar beviel, haar ook terzijde zal staan.

Normaal gesproken plegen wij bij het wonderbaarlijke moment van de bevalling niet te verwijzen naar nood, ondanks alle pijn die met de geboorte gepaard gaat. Toch suggereert de Midrasj dat dit de boodschap is waar de pasoek aan refereert. Wat was het in de woorden van deze pasoek die deze veronderstelling rechtvaardigt? De Sfat Emet (een 19de eeuwse chassidische rabbijn) legt uit dat de pasoek spreekt van 'een dag van nood'. Wanneer de pesoekiem spreken van problemen, spreken zij vaak over hen als over een donkere tijd of een periode van duisternis. Omgekeerd, als

de pesoekiem het hebben over de positievere dagen zullen zij de vergelijking maken met overdag, de tijd dat het licht is.

Een dergelijk gebruik van deze aanduidingen kunnen we vinden in psalm 92:2-3, de psalm die wij elke Sjabbat reciteren, in de zin „*Lehagid baboker chasdècha we emoenatecha balélot*” – „[Het is goed] in de morgen te getuigen van uw liefde en in de nacht van uw trouw.” Hier leggen wij de nadruk op het prijzen van HaSjem overdag. Als alles goed voor ons uitpakt kunnen wij gemakkelijk erkennen dat Hasjem op de achtergrond aanwezig is en op ons let ons en voor ons zorgt. Echter ‘s nachts, in onze moeilijke momenten, doen we wellicht verwoede pogingen om HaSjem te zien en vragen wij ons af wat de reden is dat Hij klaarblijkelijk niet op ons let. Het is dan ook op dat moment dat ons sterke, niet aan twijfel onderhevige *emoena* (geloof) in HaSjem moet worden beklemtoond, ongeacht alle moeilijkheden die ons volk kunnen overkomen of zijn overkomen.

In deze geest laat het feit dat koning David schrijft over een bevalling als een „dag van nood” zien, dat nood uiteindelijk iets is wat men kan verdragen, omdat de pijn duidelijk leidt tot iets goeds.

Deze boodschap van de Midrasj is de boodschap van de pasoek in Dewariem 4:7. Ofschoon men mag verwachten dat de Tora verwijst naar HaSjem als dicht bij de mensen staand, is er iets in de terminologie van de pasoek dat deze boodschap weerspreekt. Dat was aanleiding voor Chazal (de rabbijnse verklaarders) om te spreken over de idee van nood tijdens de bevalling.

HaSjem heeft vele namen. In het Jodendom is een naam veel meer dan de manier waarop wij ons verhouden tot iets of iemand; het is zijn of haar wezen. Daar wij niet in staat zijn om ooit het wezen van HaSjem te bevatten, raken Zijn namen om die reden niet Zijn wezen, maar verwoorden eerder de wijze waarop Hij Zich aan ons openbaart. De naam van God die in deze pasoek wordt gebruikt heeft eerder betrekking op HaSjems oordeel en het gebruik ervan in de context van de mensheid, dan op de nauwe relatie met Am Jisraël, het volk Jisraël. Brengt de pasoek HaSjems nabijheid wel of niet tot uitdrukking?

Daarom, zo concludeert de Midrasj, moet het wel zo zijn dat HaSjem ons heel nabij is, ook als Hij zich openbaart in het vellen van een oordeel. Dit wordt het best geaccentueerd door uit te leggen dat Hij in zware tijden, tijdens een naar voorval op het persoonlijke vlak, zoals een bevalling, of tijdens nationale tragedies, ondanks alles zeer dicht bij ons is. Deze gedachte, die zich historisch heeft bewezen, geldt heden ten dage nog sterker. Nu Am Jisraël heeft gestreden om terug te keren naar zijn thuisland en opnieuw een Joodse Staat heeft opgebouwd, is het gemakkelijk in te zien hoe moeilijkheden tot iets goeds kunnen leiden en hoe HaSjem waakt over Zijn volk en er daadwerkelijk een nauwe band mee heeft.

Een tweede commentaar

Carolyn Bogush was voorzitter van Limmoed in 2010.

In de parasja van deze week leren we over het Sjema, dat begint met „Hoor Jisraël, De Eeuwige is onze God. De Eeuwige is Eén.” Primo Levi schreef zijn gedicht met als titel Sjema op 10 januari 1946, in de schaduw van Auschwitz en de Holocaust.

Shema

You who live secure
In your warm houses,
Who return at evening to find
Hot food and friendly faces:

    Consider whether this is a man,
    Who labours in the mud
    Who knows no peace
    Who fights for a crust of bread
    Who dies at a yes or a no.
    Consider whether this is a woman,
    Without hair or name
    With no more strength to remember
    Eyes empty and womb cold
    As a frog in winter.

Consider that this has been:
I commend these words to you.
Engrave them on your hearts
When you are in your house, when you walk on your way,
When you go to bed, when you rise.
Repeat them to your children.
Or may your house crumble,
Disease render you powerless,
Your offspring avert their faces from you.
(Translated by Ruth Feldman & Brian Swann)

Sjema
Gij die veilig leeft

In uw beschutte huizen,
Gij die 's avonds thuiskomt
Bij warme spijs en dierbare gezichten:
Bedenkt of dit een man is
Die werkt in de modder
Die geen vrede kent
Die vecht om een stuk brood
Die sterft om een ja of een nee.
Bedenkt of dit een vrouw is
Zonder haar en zonder naam
Zonder herinnering aan wat was
Met lege ogen en koude schoot
Als een kikvors in de winter
Bedenkt dat dit geweest is:
Ik beveel u deze woorden.
Grift ze in uw hart
Waar ge gaat, waar ge staat
Bij het opstaan, bij het slapen gaan.
Zegt ze voort aan uw kinderen.
Of uw huis begeve u,
Ziekte verlamme u,
Uw nageslacht wende zich van u.
(vertaling Yad Vashem)